

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Educació i Universitat
Direcció General de Planificació,
Ordenació i Centres

MÚSICA (ESO)

Finalitat de l'assignatura

En aquesta etapa, l'àrea d'educació artística ofereix una aproximació a la matèria d'estudi més diferenciada i analítica, a diferència del caràcter global que presenta en l'educació primària.

La música, com a bé cultural i com a mitjà de comunicació no verbal, constitueix un element de gran valor en la vida de les persones. És present en qualsevol entorn i moment social i constitueix un dels principals referents d'identificació de la joventut.

Així doncs, els objectius de l'àrea són, entre altres:

- Dotar els alumnes d'un vocabulari que els permeti analitzar, descriure i fer la crítica de qualsevol de les manifestacions artístiques musicals que com més va més presents són al seu voltant (als dispositius mòbils, a la xarxa informàtica, als videojocs, etc.).
- Comprendre el llenguatge musical com a mitjà d'expressió artística.
- Sensibilitzar els alumnes amb relació a qualsevol forma d'expressió musical i conscienciar-los del paper fonamental de la música en la història, en la cultura i en la societat.

La percepció i l'expressió musicals (vocal i instrumental, així com el moviment i la dansa) contribueixen al desenvolupament integral dels individus, intervenen en la seva formació emocional i intel·lectual, i incideixen en la consecució d'un pensament reflexiu i d'un esperit emprenedor, innovador i crític.

L'activitat musical ajuda a desenvolupar valors com l'esforç, la constància, la disciplina, l'autonomia, la presa de decisions, l'autoestima i l'assumpció de responsabilitats, alhora que estimula la percepció, la memòria, la concentració, la coordinació, la creativitat i les habilitats per enfrontar-se a un públic, així com la capacitat per fer feina en equip.

Estructura del currículum

El currículum s'organitza a partir dels elements següents:

- Els objectius generals de l'educació secundària obligatòria
- Les competències clau

Cal que els alumnes d'avui siguin competents, autònoms i capaços de percebre qualsevol fet sonor i de gaudir-ne, així com d'actuar musicalment.

- Els continguts

Constitueixen el conjunt de coneixements, habilitats, destreses i actituds que contribueixen a adquirir els objectius (d'etapa, de l'assignatura) i les competències. S'estructuren a partir de quatre blocs: “Interpretació i creació”, que integra l'expressió instrumental, vocal i corporal amb la improvisació i la composició musical, fet que ha de permetre als estudiants participar de la música d'una manera activa i participativa; “Escolta”, que pretén crear la primera actitud fonamental cap a aquest art i dotar els alumnes de les eines bàsiques per gaudir de l'audició i de la comprensió del fet musical; “Contextos musicals i culturals”, que relaciona la música amb la cultura i amb la història, dóna a conèixer el valor del patrimoni musical de les Illes Balears i d'altres indrets del món i ensenya a identificar l'estil i les característiques distintives de la música que delimiten cada un dels períodes històrics bàsics, i “Música i tecnologies”, que engloba el coneixement i la pràctica de la interacció entre música i tecnologies de la informació i la comunicació.

Els diferents blocs de continguts no s'han de treballar d'una manera aïllada, sinó que s'han d'anar interrelacionant al llarg de les diferents unitats didàctiques.

En l'exercici de l'autonomia de centre, correspon al departament didàctic distribuir els continguts entre els diferents cursos del primer cicle de l'educació secundària obligatòria.

- Els criteris d'avaluació

Són un referent específic per avaluar l'aprenentatge. Descriuen el que s'ha de valorar, tant en coneixements com en competències.

L'atenció, l'interès, la constància, l'esforç i la participació són força importants a l'hora d'avaluar els avenços particulars i individuals en aquesta matèria.

– Els estàndards d'aprenentatge avaluable

Especifiquen els criteris d'avaluació. Són observables, mesurables i avaluable.

En aquesta etapa és molt important que els alumnes gaudeixin de la percepció i l'expressió musical, que respectin les produccions pròpies i alienes, i que siguin crítics i conscients de les passes que han de seguir per millorar els seus coneixements musicals.

– La metodologia didàctica

A partir dels coneixements previs, del grau de maduresa cognitiva i emocional i de l'etapa evolutiva dels alumnes, de les possibilitats individuals de desenvolupament intel·lectual, del clima d'aula i de l'entorn, el professor ha d'elaborar el conjunt d'estratègies i d'accions que ha de dur a terme amb la finalitat d'aconseguir els objectius proposats.

Orientacions metodològiques

Mètodes i propostes didàctiques

Amb el desenvolupament constant i ràpid de les tecnologies de la informació i de la comunicació, dels contextos d'aprenentatge, de les fonts d'informació i de les formes de relació entre els individus i el coneixement, els conceptes relatius al procés d'ensenyament-aprenentatge han canviat radicalment. Per tant, cal repensar i redefinir conceptes com *coneixement*, *aprenentatge*, *ensenyament*, *contextos d'aprenentatge*, *paper del professor*, etc.

Els mètodes en els sistemes educatius actuals van més enllà del saber, del saber fer i del saber estar. Comporten utilitzar metodologies que posin a l'abast dels alumnes les eines perquè puguin relacionar i utilitzar el conjunt de coneixements i habilitats en les situacions requerides, és a dir, saber utilitzar.

El docent ha de treballar els continguts no d'una forma teòrica, sinó des de l'audició, la interpretació, la creació i la improvisació de diverses formes d'expressió (vocal, instrumental i/o corporal).

El repertori musical ha de ser ampli i variat, i hi han de tenir cabuda obres i fragments significatius de diferents èpoques, indrets, gèneres i estils, que siguin una mostra de la pluralitat social i cultural.

S'ha d'aprofitar l'ampli ventall de músics i agrupacions musicals de les Illes Balears, que van des de la música tradicional a la contemporània, passant pel jazz, el pop rock o la música clàssica. Tots duen a terme una activitat creadora i interpretativa intensa que contribueix a fer que la nostra societat gaudeixi d'una bona oferta musical.

S'han de tenir en compte els principis democràtics i rebutjar les situacions d'injustícia i desigualtat, així com qualsevol forma de discriminació per raons de sexe, creença o qualsevol altra circumstància social o personal.

Les activitats han d'anar lligades a la solució de problemes contextualitzats en la vida real, propers a l'alumne i significatius. Han de ser autèntiques i s'han de seleccionar o dissenyar perquè permetin aprendre certs objectius o assolir certes competències. Així, l'alumne troba un sentit a la feina que ha de fer.

Els alumnes participen constantment en l'adquisició del seu coneixement fent feina de forma individual, en grup petit o en grup gran.

D'aquesta manera, els alumnes aprenen els continguts de manera similar a la que utilitzaran en la vida quotidiana i es garanteix que allò que han après s'ha comprès i no solament s'ha memoritzat. Els alumnes milloren la capacitat per estudiar i investigar sense ajuts i estan preparats per afrontar qualsevol obstacle, teòric o pràctic, al llarg de la vida.

Recursos didàctics

L'aula de música requereix uns recursos, materials i espais específics.

A l'aula, que ha de ser espaiosa, en lloc de haver-hi taules i cadires és convenient disposar de cadires apilables que permetin agrupaments diversos segons l'activitat proposada (cant, conjunt instrumental, dansa, posada en comú d'un tema, etc.).

Els instruments musicals imprescindibles són: instruments de percussió Orff, bongos, bateria, teclat electrònic, guitarra elèctrica i amplificador. També hi pot haver instruments que produeixen efectes especials, com el pal de pluja, els instruments tradicionals i d'altres construïts pels mateixos alumnes amb material reciclat.

Pel que fa als materials, es requereix una pissarra pautaada i, per poder accedir a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació, tan importants en la societat d'avui, un ordinador amb connexió a Internet, un reproductor de música, una pissarra digital, un projector, una taula de mesclades, un karaoke, etc.

Alguns recursos didàctics força aprofitables són: la utilització de les biblioteques (del centre, municipal, per exemple); la lectura de textos de cançons, de retalls de premsa amb notícies sobre música, de programes de mà de concerts, de programacions musicals, de crítiques musicals, etc.; l'assistència a espectacles musicals i concerts de caràcter didàctic; la participació de conjunts vocals o instrumentals en recitals i concerts organitzats pel centre i altres institucions; la col·laboració en les activitats que puguin programar altres departaments didàctics (recitals de poesia, representacions teatrals, composició de música per acompanyar textos poètics, etc.); la visita a una escola de música; l'assistència a l'assaig d'una coral, d'una banda de música o d'una orquestra; l'aprofitament de les aportacions musicals que puguin fer alumnes o familiars al fet musical, etc.

Distribució espai-temps. Tipologia d'agrupaments

Els espais, els temps i els agrupaments han de ser flexibles. Com s'ha dit en apartats anteriors, l'aula ha de permetre agrupaments diversos depenent de l'activitat que s'hi ha de dur a terme, segons es tracti d'una feina individual, col·lectiva o cooperativa.

És aconsellable aprofitar els recursos que ofereixen el centre (biblioteca, sala d'actes, etc.) i l'entorn (biblioteca municipal, escola de música i dansa, famílies, concerts, sortides complementàries, etc.).

Un aspecte important del fet musical és que apareix vinculat a les festes tradicionals pròpies de les Illes Balears, les quals es poden aprofitar perquè els alumnes hi facin feina a l'aula, a fi de fer-los-en partícips i d'aportar-los referents per conèixer la cultura pròpia de les Balears.

Tractament disciplinari

S'han de treballar conjuntament la transdisciplinarietat i la interdisciplinarietat. Ambdues ajuden a consolidar aprenentatges compartits per diverses disciplines i a assimilar uns coneixements i unes destreses treballats des d'un entorn més proper als alumnes. Si integram els diferents aprenentatges a les diferents àrees contribuïm al desenvolupament de les competències.

Els aspectes relacionats amb el so i amb l'anatomia dels aparells fonador i auditiu estan vinculats a la matèria de les ciències naturals. El coneixement d'altres cultures va lligat a les ciències socials, la geografia i la història. La dansa, el moviment, les activitats psicomotrius, les tècniques respiratòries i de relaxació tenen relació amb l'assignatura d'educació física. Les diferents textures musicals es relacionen amb les textures plàstiques. L'elaboració i la construcció d'instruments està vinculada a la tecnologia. La recerca d'informació o la utilització d'aplicacions específiques per a la reproducció, la creació o l'edició de produccions musicals lliguen amb la informàtica. Evidentment, la interacció amb les llengües es posa de manifest quan treballam la relació entre la paraula i la música.

És imprescindible que la distribució de les diferents assignatures en l'horari lectiu dels alumnes sigui flexible per poder planificar projectes interdisciplinaris.

Avaluació

L'avaluació pretén obtenir i enregistrar informació recollida per alumnes i professors amb l'objectiu de millorar la pràctica docent i l'aprenentatge.

L'avaluació (inicial, formativa i final), tant dels alumnes en particular com de l'evolució del grup, requereix una observació directa, sistemàtica i planificable, amb uns ítems definits (interpretació –vocal, instrumental, moviment–, atenció, interès, participació i acceptació de les produccions pròpies i alienes), i un registre dels resultats de les activitats realitzades, individualment i en equip (audició, expressió, comprensió i recerca).

D'altra banda, és important que els alumnes coneguin els criteris d'avaluació, per tal que puguin participar en l'evolució del seus avenços (autoavaluació) i dels avenços del grup (coavaluació). Des d'aquesta perspectiva, es fomenta la participació, la reflexió i la crítica constructivista davant qualsevol situació d'aprenentatge, en un ambient de llibertat, compromís i responsabilitat.

El paper dels docents

El professor és un acompanyant, un facilitador de l'aprenentatge, un tutor, etc. Motiva els alumnes perquè afrontin problemes que plantegen situacions reals i properes, i és el guia que els fa costat en el camí que porta a les metes d'aprenentatge proposades. Observa, comenta i critica (emocions, sentiments, interès i pràctiques de lectura, cant i dansa, individuals i de conjunt, etc.). Fomenta en els alumnes l'anàlisi, la reflexió crítica i la pròpia avaluació. Avalua els resultats, sense deixar de banda el procés seguit.

S'assegura que la diversitat dels alumnes progressa de forma adequada envers els objectius d'aprenentatge marcats.

Participació de les famílies

L'escola ha de ser inclusiva, vinculada amb el barri, un espai on les famílies participin en l'educació dels infants. Així donem resposta als reptes i les necessitats que planteja l'educació del segle XXI d'una manera igualitària, per tal d'evitar la marginació social i cultural. Si garantim l'èxit educatiu de tots els adolescents, anam pel camí correcte perquè aconseguixin, posteriorment, l'èxit personal, social i professional.

Els resultats acadèmics, l'atmosfera escolar i de l'entorn en general es milloren amb actes tan senzills com aquests: la col·laboració amb la biblioteca i amb l'escola de música del barri o del municipi; la participació de joves o adults que puguin fer alguna aportació (pel fet de saber tocar algun instrument, de tenir algun material, document o informació que ens puguin ser útils, etc.); l'assistència de les famílies com a públic a les activitats musicals muntades pels alumnes, etc.

Des d'aquesta perspectiva, tots els alumnes són protagonistes de l'aprenentatge, ahora que s'afavoreix la socialització i l'ajuda entre iguals. En conseqüència, la solidaritat, l'autoestima, la participació i la inclusió són aspectes que en surten fortament reforçats.

Contribució de l'assignatura al desenvolupament de les competències

Comunicació lingüística

La música i el llenguatge interactuen i s'enriqueixen mútuament. La música com a art proporciona un coneixement més ampli de la comunicació.

Alguns aspectes que contribueixen a millorar la competència lingüística són: l'ús del llenguatge com a eina fonamental per a la convivència; l'adquisició i la utilització d'un vocabulari musical bàsic que permeti expressar adequadament les idees pròpies pel que fa a l'anàlisi, la creació i la interpretació; el treball de la respiració, la dicció, l'articulació i l'expressió adequada del text en la música vocal, etc.

La relació constant entre música i text facilita la reflexió sobre la interacció de diversos llenguatges a partir de l'anàlisi dels elements literaris i de la manera com són presents en una bona part de les manifestacions musicals.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

La música influeix en el desenvolupament d'aquestes competències mitjançant la utilització habitual d'elements específics del llenguatge musical (durada de les figures musicals, mètrica), l'ús de nocions elementals d'acústica, etc. De la mateixa manera, proporciona eines per desenvolupar la capacitat de resolució de problemes relacionats amb el llenguatge, la interpretació i la creació musical, a partir de

plantejaments, individuals o col·lectius, sobre la creació, l'anàlisi i la formulació d'hipòtesis, les quals suposen reflexionar, extreure conclusions i elaborar propostes de resolució. Per tant, contribueix a desenvolupar el pensament lògic, les relacions causa-efecte i, per tant, la capacitat deductiva.

L'aportació de l'estudi de la música a la millora de la qualitat del medi es duu a terme a través de la identificació de l'excés de renou i de la reflexió sobre la contaminació acústica i sobre l'ús indiscriminat del so, amb la finalitat de desenvolupar un esperit crític i d'adquirir hàbits de consum saludables.

Les activitats de moviment i la valoració de postures adequades en la interpretació vocal i instrumental contribueixen a desenvolupar hàbits saludables a partir del treball de relaxació, observació i correcció postural. També contribueixen al coneixement d'un mateix, del propi cos i de les possibilitats de cada persona. Així mateix, els continguts relacionats amb l'ús correcte de la veu i dels aparells auditiu i respiratori incideixen en l'educació per a la salut.

Competència digital

La música aprofita les tecnologies de la comunicació per accedir a la informació (partitures, arxius de so, etc.), per fer tasques de recerca o per dur a terme una feina més atractiva utilitzant el text, la imatge i el so en un sol suport.

Els alumnes han d'aprendre a cercar informació, a seleccionar-la, a analitzar-la amb esperit crític, a contrastar-la i a transformar-la en coneixement i, a la vegada, a respectar el codi ètic que en regeix la utilització.

Per reproduir, crear o editar produccions musicals, hi ha aplicacions específiques de gran utilitat per a l'àrea de música, que abans només estaven en mans dels experts i que avui dia estan a l'abast de tothom.

Aprendre a aprendre

La música potencia capacitats i destreses fonamentals per a l'aprenentatge guiat i autònom, com l'atenció, la concentració, la disciplina, la constància i la memòria, alhora que desenvolupa el sentit de l'ordre i de l'anàlisi.

L'audició musical necessita una escolta reiterada per arribar a conèixer una obra, reconèixer-la, identificar-ne els elements i apropiar-se'n.

Les activitats relacionades amb la interpretació musical i d'entrenament auditiu i d'autoobservació fomenten la presa de consciència sobre un mateix, el coneixement del propi cos i de les pròpies possibilitats, la utilització de diferents estratègies d'aprenentatge, la gestió i el control eficaç dels processos individuals.

La realització de tasques pràctiques, ja siguin d'expressió o de creació, que presenten un resultat observable a curt o mig termini, així com l'observació del progrés, incideixen positivament en l'autoconfiança i en la motivació.

És important que cada alumne conegui les pròpies habilitats musicals i tengui interès per millorar-les, que sàpiga planificar i dur a terme les tasques, així com defensar les pròpies idees i valorar la seva contribució dins el grup. D'aquesta manera, aconseguirà avançar en l'aprenentatge autònom al llarg del temps.

Competències socials i cíviques

Les audicions i les interpretacions col·lectives requereixen una feina cooperativa. A la vegada que es permet expressar les pròpies idees, s'han de respectar les idees alienes. La coordinació de la pròpia interpretació amb la dels altres membres del grup i l'obertura a manifestacions musicals diverses potencien el desenvolupament dels valors bàsics per a la convivència: la tolerància, el respecte a un mateix i a la resta, la iniciativa personal, l'acceptació i la valoració de tots els companys, la cooperació en tasques comunes i les habilitats per resoldre conflictes.

Així mateix, la cura de l'aula de música, dels instruments i materials, del centre, del municipi, etc., són habilitats necessàries de tot bon ciutadà que assumeix la interdependència i la responsabilitat de sentir-se membre de la societat.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

La interpretació i la composició són dos exemples clars d'activitats que requereixen una planificació prèvia i una presa de decisions per obtenir els resultats desitjats.

Amb les activitats relacionades amb la interpretació musical es desenvolupen habilitats, com ara la responsabilitat, la perseverança, la crítica constructiva i l'autoestima, factors clau per adquirir aquesta competència.

El treball col·laboratiu, present en les activitats de creació i expressió, recerca i anàlisi musical, permet desenvolupar les habilitats socials per relacionar-se, cooperar i fer feina en equip: assumir diferents rols, valorar les idees dels altres, dialogar i negociar, desenvolupar l'assertivitat per fer saber adequadament als altres les pròpies decisions, i treballar de manera conjunta i flexible.

Pel que fa al lideratge de projectes, calen individus amb capacitat d'anàlisi i de planificació, que sàpiguen comunicar, difondre, negociar, avaluar i autoavaluar-se i, a partir d'aquí, continuar en la línia marcada o cercar una solució alternativa per a la situació. D'aquesta manera, es desenvolupen la confiança en un mateix, l'empatia, l'esperit de superació, les habilitats per al diàleg i la cooperació, l'organització del temps i les tasques, la capacitat d'afirmar i defensar drets o l'assumpció de riscos.

Consciència i expressions culturals

La música és una de les matèries que més contribueixen a la consecució d'aquesta competència. El coneixement de la música de diverses èpoques i cultures suposa un apropament a les persones i les societats que les varen crear i a les seves formes de pensament, que aporten elements de reflexió en relació amb l'estètica, la moda i el gust, així com en relació amb l'important paper que la música hi ha jugat i hi juga actualment.

Les activitats relacionades amb l'audició, la interpretació, l'anàlisi, la creació i l'expressió permeten als alumnes no tan sols apreciar i valorar críticament manifestacions musicals de diferents cultures, èpoques, gèneres i estils, sinó també relacionar aquestes manifestacions amb el propi context sociocultural i artístic. Es fomenta, per tant, l'interès per participar en la vida cultural i en la valoració i preservació del patrimoni.

Objectius específics

1. Expressar idees i sentiments utilitzant la veu, el cos, objectes, instruments i recursos tecnològics amb la finalitat d'enriquir les pròpies possibilitats de comunicació i respectant altres formes d'expressió.
2. Desenvolupar diverses habilitats i tècniques que es puguin aplicar a la interpretació (vocal, instrumental, de moviment i dansa) i a la creació musical, tant individual com en grup.
3. Participar en activitats musicals organitzades dins i fora del centre escolar i fer-ho de forma responsable i proactiva, amb una actitud oberta, interessada i respectuosa, a fi de superar estereotips i prejudicis i de prendre consciència, com a membre d'un grup, de l'enriquiment que es produeix amb les aportacions dels altres.
4. Reconèixer les característiques de diferents obres musicals com a exemples de creació artística i del patrimoni cultural, apreciar les intencions subjacents a aquestes obres i les funcions que aconsegueixen i aplicar la terminologia apropiada per descriure-les i valorar-les críticament.
5. Valorar la importància del silenci i del so com a condició prèvia per a l'existència de la música i com a part integral del medi ambient, i prendre consciència de l'agressió que suposa la contaminació acústica i les conseqüències que té.
6. Escoltar una àmplia varietat d'obres, de estils, gèneres, tendències i cultures musicals diferents, apreciar-ne el valor com a font d'informació, coneixement, enriquiment intercultural i plaer personal, a fi de despertar l'interès de l'alumne per ampliar i diversificar les preferències musicals pròpies.
7. Elaborar judicis i criteris personals, mitjançant una anàlisi crítica dels diferents usos socials de la música, de qualsevol origen, i aplicar-los amb autonomia i iniciativa davant situacions quotidianes; valorar la contribució d'aquests usos a la vida personal i a la de la comunitat.
8. Conèixer, analitzar, valorar i respectar la música i la dansa pròpies, tant del territori nacional com de les Illes Balears, i contribuir activament a la conservació, divulgació i millora d'aquest patrimoni.
9. Utilitzar de manera autònoma i creativa diverses fonts d'informació —mitjans audiovisuals, Internet, textos, partitures i altres recursos gràfics— per conèixer la música i gaudir-ne.
10. Conèixer i utilitzar diferents mitjans audiovisuals i tecnologies de la informació i la comunicació com a recursos per a la producció musical i valorar la contribució

d'aquests recursos a les diferents activitats musicals i a l'aprenentatge autònom de la música.

11. Comprendre i apreciar les relacions entre el llenguatge musical i altres llenguatges i àmbits de coneixement, així com la funció i el significat de la música en diferents produccions artístiques i audiovisuals i en els mitjans de comunicació.

Continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable

Primer cicle

BLOC 1. INTERPRETACIÓ I CREACIÓ

Continguts

Lectura i escriptura de la notació musical, també amb editors musicals, al servei de l'audició, la interpretació, la creació i la comprensió de la música.

Identificació, mitjançant l'audició i l'anàlisi, dels elements que intervenen en la construcció d'una obra musical.

Interès per conèixer les diferents possibilitats sonores de la veu, el cos i els instruments.

La veu i la paraula com a mitjà d'expressió musical: característiques i habilitats tècniques i interpretatives.

Exploració i desenvolupament d'habilitats tècniques elementals de la veu i dels instruments musicals: afinació, precisió, dicció, fraseig i expressió.

Interpretació d'obres musicals i pràctica de l'expressió corporal i la dansa utilitzant la veu, els instruments i el cos.

Els instruments i el cos com a mitjà d'expressió musical: característiques i habilitats tècniques i interpretatives.

Pràctica de danses variades i, en particular, de les danses i els balls de les Illes Balears.

Improvisació i creació amb elements bàsics del llenguatge musical com a mitjà per reflexionar sobre els processos creatius i els components essencials del llenguatge musical.

Composició, individualment o en grup, de cançons, peces instrumentals i coreografies senzilles per a diferents agrupacions a partir de la combinació d'elements i recursos bàsics presentats en el context de les diverses activitats que es duen a terme dins l'aula.

Pràctica de les pautes bàsiques d'interpretació: silenci, atenció al director i als altres intèrprets, audició interior, memòria i adequació al conjunt.

Acceptació i compliment de les normes que regeixen la interpretació en grup i aportació d'idees musicals que contribueixin al perfeccionament del treball comú. Interès per la superació personal i la millora de les produccions pròpies dins el procés creatiu.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Reconèixer els paràmetres del so i els elements bàsics del llenguatge musical, aplicar-los a través de la lectura o l'audició de petites obres o fragments musicals i utilitzar un llenguatge tècnic apropiat per referir-s'hi.

1.1. Reconeix els paràmetres del so i els elements bàsics del llenguatge musical i emprà el llenguatge tècnic apropiat per referir-s'hi.

1.2. Reconeix i aplica els ritmes i compassos a través de la lectura o l'audició de petites obres o fragments musicals.

1.3. Identifica i transcriu dictats de patrons rítmics i melòdics amb formulacions senzilles en estructures binàries, ternàries i quaternàries.

2. Distingir i utilitzar els elements de la representació gràfica de la música (col·locació de les notes en el pentagrama, clau de sol i de fa en quarta, durada de les figures, signes que afecten la intensitat i matisos, indicacions rítmiques i de tempo, etc.).

2.1. Distingeix i utilitza els elements que s'empren en la representació gràfica de la música (col·locació de les notes en el pentagrama, clau de sol i de fa en quarta, durada de les figures, signes que afecten la intensitat i matisos, indicacions rítmiques i de tempo, etc.).

3. Improvisar i interpretar estructures musicals elementals construïdes sobre els modes i les escales més senzilles i els ritmes més comuns.

3.1. Improvisa i interpreta estructures musicals elementals construïdes sobre els modes i les escales més senzilles i els ritmes més comuns.

3.2. Utilitza els elements i recursos adquirits per elaborar arranjaments i crear cançons, peces instrumentals i coreografies.

4. Analitzar i comprendre el concepte de textura i reconèixer, a través de l'audició i la lectura de partitures, els diferents tipus de textura.

4.1. Reconeix, comprèn i analitza diferents tipus de textura.

5. Conèixer els principis bàsics dels procediments compositius i les formes d'organització musical.

5.1. Comprèn i identifica els conceptes i termes bàsics relacionats amb els procediments compositius i els tipus formals.

6. Mostrar interès per desenvolupar les capacitats i les habilitats tècniques com a mitjà per a les activitats d'interpretació, així com acceptar i complir les normes que

regeixen la interpretació en grup i aportar idees musicals que contribueixin al perfeccionament de la tasca comuna.

6.1. *Mostra interès per conèixer la veu, el cos i els instruments i per tenir-ne cura.*

6.2. *Canta peces vocals proposades aplicant tècniques que permeten l'emissió correcta de la veu.*

6.3. *Practica la relaxació, la respiració, l'articulació, la ressonància i l'entonació.*

6.4. *Adquireix les habilitats tècniques i interpretatives necessàries i les aplica en les activitats d'interpretació adequades al nivell.*

6.5. *Coneix les tècniques de control d'emocions i les posa en pràctica a l'hora de millorar els seus resultats en l'exposició davant un públic.*

7. Demostrar interès per les activitats de composició i improvisació i mostrar respecte per les creacions dels companys.

7.1. *Improvisa i compon partint de pautes prèviament establertes.*

7.2. *Demuestra una actitud de superació i millora de les seves possibilitats i respecta les distintes capacitats i formes d'expressió dels companys.*

8. Participar activament i amb iniciativa personal en les activitats d'interpretació, assumir-hi diferents rols, intentar ajustar la pròpia acció a la resta del conjunt, aportar idees musicals i contribuir al perfeccionament de la tasca comuna.

8.1. *Practica, interpreta i memoritza peces vocals, instrumentals i danses de diferents gèneres, estils i cultures, apreses per imitació i a través de la lectura de partitures amb diverses formes de notació, adequades al seu nivell.*

8.2. *Practica, interpreta i memoritza peces vocals, instrumentals i danses del patrimoni espanyol.*

8.3. *Mostra obertura i respecte cap a les propostes del professor i dels companys.*

8.4. *Practica les pautes bàsiques d'interpretació: silenci, atenció al director i als altres intèrprets, audició interior, memòria i adequació al conjunt, i mostra esperit crític cap a la seva interpretació i la del grup.*

8.5. *Participa de manera activa en agrupacions vocals i instrumentals i hi col·labora amb actituds de millora i compromís i mostrant una actitud oberta i respectuosa.*

9. Explorar les possibilitats de distintes fonts i objectes sonors.

9.1. *Mostra interès pels paisatges sonors que ens envolten i reflexiona sobre aquests paisatges.*

9.2. *Investiga i indaga de forma creativa les possibilitats sonores i musicals dels objectes.*

BLOC 2. ESCOLTA

Continguts

Aplicació d'estratègies d'audició, audició interior, memòria comprensiva i anticipació durant la pròpia interpretació i creació musical.

Identificació en l'audició i l'anàlisi auditiva dels elements més significatius de la melodia, l'harmonia, el ritme, el timbre i la textura en obres i pràctiques musicals diverses.

Utilització de recursos corporals, vocals i instrumentals, mitjans audiovisuals i tecnològics, textos, partitures, musicogrames i altres representacions gràfiques per comprendre la música escoltada.

Classificació i discriminació auditiva dels diferents tipus de veus i d'instruments, incloent-hi els instruments propis de les Illes Balears i de diverses agrupacions vocals i instrumentals.

Sensibilització cap a les dimensions sensorials i terapèutiques del so i de la música i consideració de la importància d'un entorn saludable.

Valoració i comprensió de la importància del silenci i del so com a condició prèvia per a l'existència de la música.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Identificar i descriure els diferents instruments i veus i les agrupacions en què s'integren.

1.1. Diferencia les sonoritats dels instruments de l'orquestra, així com la forma que presenten i els diferents tipus de veus.

1.2. Diferencia les sonoritats dels instruments més característics de la música popular, moderna, del folklore i d'altres agrupacions musicals.

1.3. Explora i descobreix les possibilitats de la veu i els instruments, així com l'evolució que han experimentat al llarg de la història de la música.

2. Llegir distints tipus de partitures en el context de les activitats musicals de l'aula com a suport de les activitats d'audició.

2.1. Llegeix partitures com a suport de l'audició.

3. Valorar el silenci com a condició prèvia per participar en les audicions.

3.1. Valora el silenci com a element indispensable per a la interpretació i l'audició.

4. Reconèixer auditivament les diferents obres musicals i determinar l'època o cultura a la qual pertanyen, així com interessar-se per ampliar les seves preferències.

4.1. Mostra interès per conèixer músiques d'altres èpoques i cultures.

4.2. Reconeix músiques de diferents cultures i les sap situar en l'espai i en el temps.

5. Identificar i descriure, mitjançant l'ús de diferents llenguatges (gràfic, corporal o verbal) alguns elements i formes d'organització i estructuració musical (ritme, melodia, textura, timbre, repetició, imitació, variació) d'una obra musical enregistrada o interpretada en viu.

- 5.1. *Describeix els diferents elements de les obres musicals proposades.*
- 5.2. *Utilitza amb autonomia diferents recursos com a suport a l'anàlisi musical.*
- 5.3. *Empra conceptes musicals per comunicar coneixements, judicis i opinions musicals de forma oral i escrita amb rigor i claredat.*
6. Identificar situacions de l'àmbit quotidià en les quals es produeix un ús indiscriminat del so, analitzar-ne les causes i proposar solucions.
- 6.1. *Pren consciència de la contribució de la música a la qualitat de l'experiència humana i mostra una actitud crítica davant el consum indiscriminat de música.*
- 6.2. *Elabora tasques d'indagació sobre la contaminació acústica.*

BLOC 3. CONTEXTOS MUSICALS I CULTURALS

Continguts

Coneixement i valoració de les manifestacions i obres musicals més significatives del patrimoni musical balear i universal.

Utilització correcta del vocabulari musical específic per descriure i explicar els components del llenguatge musical.

Utilització de fonts d'informació diverses i plurals per conèixer la música.

Reconeixement de la pluralitat d'estils en la música actual.

Interès per conèixer músiques de diferents estils i característiques, per tal d'ampliar i diversificar les pròpies preferències musicals.

El consum de música en la societat actual. Sensibilització i actitud crítica cap al consum indiscriminat de música i la contaminació sonora.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Fer exercicis que reflecteixin la relació de la música amb altres disciplines.
- 1.1. *Expressa continguts musicals i els relaciona amb els períodes de la història de la música i amb altres disciplines.*
- 1.2. *Reconeix distintes manifestacions de la dansa.*
- 1.3. *Distingeix les diverses funcions que apleix la música en la nostra societat.*
2. Demostrar interès per conèixer músiques de distintes característiques, èpoques i cultures i per ampliar i diversificar les pròpies preferències musicals, i adopta una actitud oberta i respectuosa.
- 2.1. *Mostra interès per conèixer els distints gèneres musicals i les funcions expressives que apleixen, i en gaudeix com a oient amb capacitat selectiva.*
- 2.2. *Mostra interès per conèixer música de diferents èpoques i cultures com a font d'enriquiment cultural i gaudi personal.*
3. Relacionar les qüestions tècniques apreses amb les característiques dels períodes de la història musical.

- 3.1. *Relaciona les qüestions tècniques apreses i les vincula als períodes de la història de la música corresponents.*
4. Distingir els grans períodes de la història de la música.
- 4.1. *Distingeix els períodes de la història de la música i les tendències musicals.*
- 4.2. *Examina la relació entre els fets històrics, el desenvolupament tecnològic i la música en la societat.*
5. Apreciar la importància del patrimoni cultural espanyol i el de les Illes Balears, en particular, i comprendre el valor de conservar-lo i de transmetre'l.
- 5.1. *Valora la importància del patrimoni espanyol.*
- 5.2. *Practica, interpreta i memoritza peces vocals, instrumentals i danses del patrimoni espanyol.*
- 5.3. *Coneix i descriu els instruments tradicionals espanyols.*
6. Valorar l'assimilació i l'ús d'alguns conceptes musicals bàsics necessaris a l'hora d'emetre judicis de valor o parlar de música.
- 6.1. *Empra un vocabulari adequat per descriure percepcions i coneixements musicals.*
- 6.2. *Comunica coneixements, judicis i opinions musicals de forma oral i escrita, amb rigor i claredat.*
7. Mostrar interès i actitud crítica per la música actual, els musicals, els concerts en viu i les noves propostes musicals, valorar-ne els elements creatius i innovadors.
- 7.1. *Utilitza diverses fonts d'informació per investigar sobre les noves tendències, representants, grups de música popular, etc., i fa una revisió crítica de les seves produccions.*
- 7.2. *S'interessa per ampliar i diversificar les seves preferències musicals.*

BLOC 4. MÚSICA I TECNOLOGIA

Continguts

Utilització de dispositius i instruments electrònics a l'abast per crear, interpretar, enregistrar i analitzar peces i per fer activitats musicals.

Ús progressiu dels paràmetres d'edició i impressió de partitures.

Realització d'instrumentacions a partir de combinacions tímbriques i textures diverses amb el suport de les noves tecnologies.

Interès per l'ús de la tecnologia musical i audiovisual en el desenvolupament creatiu.

Elements que intervenen en els processos d'enregistrament i manipulació del so.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Utilitzar amb autonomia els recursos tecnològics disponibles i tenir un coneixement bàsic de les tècniques i els procediments necessaris per enregistrar, reproduir, crear i interpretar música i per realitzar produccions audiovisuals

senzilles.

1.1. Coneix algunes de les possibilitats que ofereixen les tecnologies i les utilitza com a eina per a l'activitat musical.

1.2. Participa en tots els aspectes de la producció musical i demostra l'ús correcte dels materials que hi estan relacionats, els mètodes i les tecnologies.

2. Utilitzar de manera funcional els recursos informàtics disponibles per indagar el fet musical i aprendre.

2.1. Utilitza amb autonomia les fonts i els procediments adequats per elaborar tasques sobre temes relacionats amb el fet musical.

Quart curs

BLOC 1. INTERPRETACIÓ I CREACIÓ

Continguts

Interpretació vocal i instrumental i representació de danses amb un cert grau de complexitat; adquisició de les habilitats tècniques necessàries.

Interpretació de danses, de peces vocals i instrumentals apreses d'oïda o mitjançant la lectura de partitures amb diversos tipus de notació.

Planificació, assaig, interpretació i avaluació de representacions musicals a l'aula, al centre, davant la comunitat educativa o en qualsevol altre espai o context.

Improvisació i elaboració d'arranjaments i creacions de peces musicals aplicant diferents tècniques, recursos i procediments compositius.

L'edició, la comercialització i la difusió de la música. Noves modalitats de distribució de la música i conseqüències per als professionals i la indústria musical.

Àmbits professionals de la música. Identificació i descripció de les diferents especialitats en la feina relacionada amb de la música. Coneixement de les possibilitats personals i professionals que ofereix la música.

Perseverança en la interpretació d'obres musicals i en la pràctica de l'expressió corporal i la dansa, emprant la veu, els instruments i el cos per aconseguir un grau de millora en la interpretació, tant individual com en grup.

Valoració i comprensió de la importància del silenci i del so com a condició prèvia per a l'existència de la música i com a part integral del medi ambient, i presa de consciència de l'agressió que suposa la contaminació acústica i les conseqüències que en deriven.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Assajar i interpretar, en petit grup, una peça vocal o instrumental o una coreografia apreses de memòria a través de l'audició o l'observació

d'enregistraments d'àudio i vídeo o mitjançant la lectura de partitures i altres recursos gràfics.

1.1. Aplica les habilitats tècniques necessàries en les activitats d'interpretació, col·labora amb el grup i respecta les regles fixades per assolir un resultat d'acord amb les seves possibilitats.

1.2. Llegeix partitures com a suport a la interpretació.

2. Participar activament en algunes de les tasques necessàries per dur a terme activitats musicals al centre: planificació, assaig, interpretació, difusió, etc.

2.1. Interpreta i memoritza un repertori variat de cançons, peces instrumentals i danses amb un nivell de complexitat creixent.

3. Compondre una peça musical utilitzant diferents tècniques i recursos.

3.1. Coneix i utilitza adequadament diferents tècniques, recursos i procediments compositius per elaborar arranjaments musicals, improvisar i compondre música.

3.2. Utilitza amb autonomia diferents recursos informàtics al servei de la creació musical.

4. Analitzar els processos bàsics de creació, edició i difusió musical i considerar la intervenció dels diferents professionals en aquests processos.

4.1. Coneix i analitza el procés seguit en distintes produccions musicals (discs, programes de ràdio i televisió, cinema, etc.) i el paper dels professionals que intervenen en les diferents fases del procés.

BLOC 2. ESCOLTA

Continguts

Identificació i anàlisi auditiva d'elements significatius presents en els diferents estils, gèneres i formes, en obres i pràctiques musicals de diferents èpoques.

Comprensió i valoració d'obres i pràctiques musicals a partir de les dimensions expressiva, estètica, comunicativa i social.

Utilització precisa i rigorosa del vocabulari musical específic per descriure diferents elements presents en la música.

Audició, reconeixement, anàlisi i comparació de música de gèneres, estils i èpoques diferents.

Interès, respecte i curiositat per la diversitat de propostes musicals, així com per les preferències musicals d'altres persones.

La crítica com a mitjà d'informació i valoració del fet musical. Anàlisi de crítiques musicals i ús d'un vocabulari apropiat per elaborar crítiques orals i escrites sobre la música escoltada.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Analitzar i descriure les principals característiques de diferents peces musicals a partir de l'audició i de l'ús de documents: partitures, textos o musicogrames.

1.1. *Analitza i comenta les obres musicals proposades ajudant-se de diverses fonts documentals.*

1.2. *Llegeix partitures com a suport a l'audició.*

2. Exposar de forma crítica l'opinió personal respecte de distintes músiques i/o manifestacions musicals, i argumentar-la en relació amb la informació obtinguda de diferents fonts: llibres, publicitat, programes de concerts, crítiques, etc.

2.1. *Analitza crítiques musicals i utilitza un vocabulari adequat per elaborar crítiques orals i escrites sobre la música escoltada.*

3. Utilitzar la terminologia adequada en l'anàlisi d'obres i situacions musicals.

3.1. *Utilitza amb rigor un vocabulari adequat per descriure la música.*

4. Reconèixer auditivament les obres musicals escoltades prèviament a l'aula, classificar-les i situar-les en el temps i l'espai, i determinar l'època o cultura i l'estil a què pertanyen; mostrar-se oberts i respectuosos davant les noves propostes musicals i, alhora, interessar-se per ampliar les preferències musicals.

4.1. *Reconeix i compara els trets distintius d'obres musicals i els descriu utilitzant una terminologia adequada.*

4.2. *Situa l'obra musical en les coordenades d'espai i temps.*

4.3. *Mostra interès, respecte i curiositat per la diversitat de propostes musicals i pels gustos musicals d'altres persones.*

5. Distingir les diverses funcions que aconsegueix la música en la nostra societat, atenent diverses variables: intenció d'ús, estructura formal, mitjà de difusió utilitzat, etc.

5.1. *Mostra una actitud crítica davant el paper dels mitjans de comunicació en la difusió i la promoció de la música.*

6. Explicar algunes de les funcions que aconsegueix la música en la vida actual de les persones i en la societat.

6.1. *Coneix i explica el paper de la música en situacions i contextos diversos: actes de la vida quotidiana, espectacles, mitjans de comunicació, etc.*

BLOC 3. CONTEXTOS MUSICALS I CULTURALS

Continguts

Coneixement i valoració d'obres i estils musicals significatius de la música nacional i occidental i de la música de les Illes Balears en particular.

Aproximació a la pluralitat de tradicions musicals del món i als valors culturals i estètics que presenten.

Anàlisi de les relacions de la música amb el cinema, el teatre, els mitjans de comunicació, la publicitat, els videojocs i la indústria musical.

La música espanyola. Principals manifestacions de la música culta i popular actual i personalitats més representatives.

Utilització de distintes fonts d'informació per obtenir referències sobre músiques d'èpoques i cultures diferents, incloses les actuals, i sobre l'oferta de concerts i d'altres manifestacions musicals en viu i divulgades a través dels mitjans de comunicació.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Apreciar la importància patrimonial de la música espanyola i comprendre el valor de conservar-la i transmetre-la.

1.1. Mostra interès per conèixer el patrimoni musical espanyol.

1.2. Coneix els testimonis més importants del patrimoni musical espanyol i els situa en el seu context històric i social.

2. Conèixer l'existència d'altres manifestacions musicals i considerar-les com a font d'enriquiment personal.

2.1. Analitza, mitjançant l'audició, músiques de diferents llocs del món i n'identifica les característiques fonamentals.

2.2. Reconeix les característiques bàsiques de la música espanyola i de la música popular urbana.

3. Relacionar la música amb altres manifestacions artístiques.

3.1. Elabora treballs en els quals estableix sinèrgies entre la música i altres manifestacions artístiques.

4. Conèixer els grups i les tendències principals de la música popular actual.

4.1. Fa tasques de recerca sobre l'evolució de la música popular i n'exposa els resultats a la resta del grup.

4.2. Utilitza els recursos que li ofereixen les noves tecnologies per exposar els continguts de manera clara.

BLOC 4. MÚSICA I TECNOLOGIA

Continguts

El paper de les tecnologies en la música. Transformació de valors, hàbits, consum, gustos musicals, etc., com a conseqüència dels avenços tecnològics de les darreres dècades.

Utilització de dispositius electrònics, recursos d'Internet i programari musical de distintes característiques per a l'entrenament auditiu, l'escolta, la interpretació i la creació musical.

Aplicació de diferents tècniques d'enregistrament, analògic i digital, per enregistrar les creacions pròpies, les interpretacions executades en el context de l'aula i altres

missatges musicals.

Anàlisi de les funcions de la música en diferents produccions audiovisuals: publicitat, televisió, cinema, videojocs, etc.

Sonorització d'imatges fixes i en moviment mitjançant la selecció de músiques preexistents o la creació de bandes sonores originals.

Valoració crítica de la utilització dels mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació com a recurs per a la creació, la interpretació, el registre i la difusió de produccions sonores i audiovisuals.

Acceptació i compliment de les normes que regeixen la feina a l'aula per a un desenvolupament idoni de les activitats que s'hi duen a terme.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Valorar el paper de les tecnologies en la formació musical.

1.1. Selecciona recursos tecnològics per a diferents aplicacions musicals.

1.2. Comprèn la transformació dels valors, els hàbits, el consum i el plaer musical com a conseqüència dels avenços tecnològics.

2. Aplicar les diferents tècniques d'enregistrament, analògic i digital, per enregistrar les creacions pròpies, les interpretacions executades en el context de l'aula i altres missatges musicals.

2.1. Empra les tècniques bàsiques necessàries per elaborar un producte audiovisual.

3. Sonoritzar una seqüència d'imatges fixes o en moviment emprant diferents recursos informàtics.

3.1. Sap cercar i seleccionar fragments musicals adequats per sonoritzar seqüències d'imatges.

3.2. Sonoritza imatges fixes i en moviment a partir de la selecció de músiques preexistents o de la creació de bandes sonores originals.

4. Caracteritzar la funció de la música en els diferents mitjans de comunicació (ràdio, televisió, cinema) i en produccions audiovisuals com la publicitat, els videojocs i altres aplicacions tecnològiques.

4.1. Utilitza amb autonomia les fonts d'informació i els procediments apropiats per investigar i elaborar treballs relacionats amb la funció de la música en els mitjans de comunicació.

5. Conèixer i utilitzar amb autonomia les possibilitats de les tecnologies aplicades a la música.

5.1. Mostra interès per conèixer les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies com a eines per a l'activitat musical.

5.2. Coneix i consulta fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes i per avançar en l'aprenentatge autònom.

5.3. Utilitza la informació de manera crítica, l'obté de diferents mitjans i la pot utilitzar i

transmetre emprant diferents suports.

5.4. Coneix i compleix les normes establertes per dur a terme les diferents activitats d'aula.